DOI: 10.31359/2079-6242-2021-42-138
УДК 343.13(477)

М. І. Демура, кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0002-5637-3290

ДО ПИТАННЯ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПОТЕРПІЛИМ ПРАВА НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ ПРО СКАСУВАННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

Постановка проблеми. Наразі в правозастосовній практиці неоднозначним є вирішення питання щодо можливості апеляційного оскарження потерпілим ухвали про скасування повідомлення про підозру, а також дій суду апеляційної інстанції за результатами розгляду таких скарг. Так, у постанові колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 18 лютого 2020 р. у справі № 359/10654/18 висловлена позиція щодо можливості оскарження потерпілим ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру[1]. Незважаючи на висловлену Верховним Судом позицію у 2020 р., суддя Київського апеляційного суду у справі № 756/10189/20 (далі – справа № 756/10189/20) розглянув апеляційну скаргу представника потерпілого на ухвалу слідчого судді Оболонського районного суду міста Києва від 25 серпня 2020 р. і дійшов висновку, що необхідно повернути скаргу представнику потерпілого як особі, яка не має права подавати апеляційну скаргу[2]. Восьмого лютого 2021 р. колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду відкрито касаційне провадження за касаційною скаргою представника потерпілого на ухвалу Київського апеляційного суду від 18 січня 2021 р. про повернення апеляційної скарги[3]. Отже, бачимо розрізнену правозастосовну практику щодо реалізації потерпілим свого права на оскарження ухвали про скасування повідомлення про підозру. У цьому в'язку виникає запитання «Чи мають потерпілий, його законний представник чи представник право на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру?». Спробуємо відшукати на нього відповідь на сторінках цієї статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями оскарження повідомлення про підозру під час досудового розслідування займаються Н. В. Глинська та Д. І. Клепка[4]. У своїй роботі автори доходять висновку, що п. 10 ч. 1 ст. 303 КПК потребує редагування. А. Р. Туманянц розкриває окремі проблеми реалізації права на оскарження. Авторка констатує наявність недоліків практики застосування оскарження повідомлення про підозру під час досудового розслідування і необхідність комплексного дослідження самого інституту оскарження, а також внесення відповідних змін до чинного кримінального процесуального законодавства з метою підвищення ефективності розглядуваного інституту[5]. Х. Р. Слюсарчук досліджує питання можливості оскарження «обґрунтованої підозри» як стандарту доказування у кримінальному провадженні[6]. І. І. Холондович займається практичними аспектами оскарження повідомлення про підозру у кримінальному провадженні[7], а також науковими

[1] Постанова Верховного Суду від 18 лютого 2020 року; справа № 359/10654/18; провадження № 51-4366км19. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/87826778 (дата звернення: 20.08.2021).

[2] Ухвала Київського апеляційного суду від 18 січня 2021 року; справа № 11-сс/824/702/2021; провадження № (756/10189/20. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94251094 (дата звернення: 20.08.2021).

[3] Ухвала колегії суддів Третьої судової палати Верховний Суд від 08 лютого2021 року; справа № 756/10189/20; провадження № 51–517 ск 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94737948 (дата звернення 20.08.2021).

[4] Глинська Н В, Клепка Д І 'Оскарження повідомлення про підозру під час досудового розслідування' (2019) 4 Вісник кримінального судочинства 17–32.

[5] Туманянц А Р 'Окремі проблеми реалізації права на оскарження повідомлення про підозру' (2019) 5 Право і суспільство 167–172.

[6] Слюсарчук Х Р 'Оскарження повідомлення про підозру у кримінальному провадженні: contra spem spero!' (2019) 4 Право і суспільство 314–322.

[7] Холондович І. І. 'Практичні аспекти оскарження повідомлення про підозру у кримінальному провадженні' (2017) 1 (16) Прикарпатський юридичний вісник 273–276.

основами оскарження повідомлення про підозру[1]. Окремим питанням оскарження повідомлення присвячена дисертаційна робота С. Г. Кримчука[2]. Водночас, незважаючи на наявність значної кількості ґрунтовних наукових досліджень, окремі питання не знайшли свого вирішення ані в науці кримінального процесу, ані в правозастосовній практиці.

Метою статті є дослідження питання можливості реалізації потерпілим, його законним представником чи представником права на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру.

Виклад основного матеріалу. В першу чергу, слід звернути увагу на підходи законодавця щодо унормування процесуального статусу потерпілого стосовно оскарження судових рішень. Так, згідно з п. 7 ч. 1 ст. 56 КПК потерпілий має право оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді, суду в порядку, передбаченому КПК.

Відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 393 КПК апеляційну скаргу мають право подати потерпілий, його законний представник чи представник – у частині, що стосується інтересів потерпілого, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції.

Цитовані законодавчі положення ст. 56 КПК надають потерпілому право на оскарження на стадії досудового розслідування (про це свідчить можливість оскарження потерпілим рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора, *слідчого судді)* та на стадії судового розгляду і судового провадження з перегляду судових рішень (про це свідчить можливість оскарження потерпілим рішень суду). З наведеного можна зробити висновок, що потерпілий наділений *правом на оскарження судових рішень як на стадії досудового розслідування, так і на стадії судового розгляду.*

Положення п. 7 ч. 1 ст. 393 КПК унормовують право потерпілого на апеляційне оскарження судових рішень, визначаючи межі оскарження «у частині, що стосується інтересів потерпілого, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції».

У справі №756/10189/20, що передана на розгляд об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду, Суддя Київського апеляційного суду своєю ухвалою від 18 січня 2021 р. повернув апеляційну скаргу представника потерпілого з огляду на те, що «положення наведених правових норм надають потерпілому, його законному представнику чи представнику право апеляційного оскарження *лише в межах вимог, заявлених в суді першої інстанції.* Отже, законодавчо визначено право потерпілого, його представника (законного представника) *оскаржити в апеляційному порядку лише судове рішення, постановлене судом першої інстанції, а не слідчим суддею.* З огляду на ті обставини, що в цій справі представником потерпілого оскаржено в апеляційному порядку ухвалу слідчого судді, тобто подано апеляційну скаргу особою, яка не наділена таким правом, апеляційна скарга підлягає поверненню»[3].

Убачається, що суддя Київського апеляційного суду надто буквально розтлумачив норму, викладену у п. 7 ч. 1 ст. 393 КПК. Керуючись таким підходом, потерпілий взагалі позбавляється права на апеляційне оскарження на стадії досудового розслідування – як щодо повідомлення про підозру, так і закриття кримінального провадження; бездіяльності слідчого, дізнавача, прокурора, що полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, тощо. Проте не завжди буквальний текст нормативно-правового акту відображає дійсну волю («дух») законодавця. На наше переконання, буквальне тлумачення в цьому випадку прямо суперечить п. 7 ч. 1 ст. 56 КПК, рішенням Конституційного Суду України та Верховного Суду, ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, якою гарантовано право особи на справедливий суд.

Для того, щоб зробити висновок про результат тлумачення – як саме слід розуміти норму – буквально, поширювально чи обмежувально, правозастосовник повинен зіставити правовий припис з метою норми права. Отже, спочатку слід визначити мету норми права. У ст. 393 КПК є визначення переліку осіб, які мають право на апеляційне оскарження та встановлення меж такого оскарження. При цьому зазначена норма застосовується як до судових рішень суду першої інстанції, так і рішень слідчого судді. Враховуючи ці положення,

[1] -- 'Наукові основи оскарження повідомлення про підозру у кримінальному провадженні' (2018) 1 (22) Прикарпатський юридичний вісник 154–158

[2] Кримчук С Г 'Теоретико-правові та прикладні основи здійснення повідомлення про підозру в кримінальному провадженні' (дис. канд. юрид. наук. Київ, 2020) 223

[3] Ухвала Київського апеляційного суду від 18 січня 2021 року; справа №11-сс/824/702/2021; провадження № (756/10189/20. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94251094 (дата звернення: 20.08.2021).

вбачається, що метою ст. 393 КПК є визначення переліку осіб, які мають право на апеляційне оскарження судових рішень суду першої інстанції та слідчого судді і встановлення меж такого оскарження для кожного із суб'єктів.

Визначаючи спосіб тлумачення та мету норми права, слід також звернути увагу на наявну правозастосовну практику. Так, Судова палата у кримінальних справах Верховного Суду України у постанові від 15 грудня 2016 р. у справі № 522/25223/14-к вказує, що «конституційний принцип забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду гарантує право звернення до суду зі скаргою в апеляційному чи касаційному порядку, яке має бути реалізоване, за винятком встановленої законом заборони на таке оскарження. При цьому відсутність «інших осіб» у вичерпному переліку суб'єктів оскарження, передбаченому ст. 394 КПК, за умови, що судове рішення стосується їх прав, свобод та інтересів, не є перешкодою у доступі до правосуддя та звернення до суду вищої інстанції, що передбачено частиною другою статті 24 КПК. *Відтак, при вирішенні питання, чи є підстави для оскарження рішення суду до суду вищого рівня певною особою, незалежно від того, чи брала така особа участь у судовому розгляді, ключовим є з'ясування, чи насправді це рішення стосується інтересів конкретної особи»*[1].

У постанові колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 18 лютого 2020 р. у справі № 359/10654/18 висловлена позиція щодо можливості оскарження потерпілим ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру. Так, у зазначеному рішенні констатовано, що «відповідно до статей 55, 56 КПК України права та обов'язки потерпілого виникають в особи з моменту подання заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого. Протягом кримінального провадження потерпілий має право оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді, суду в порядку, передбаченому КПК. Крім того, з огляду на положення п. 7 ч. 1 ст. 393, ч. 2 ст. 309 та ч. 3 ст. 392 КПК України, якщо судове провадження у першій інстанції ще не здійснювалось, оскільки не закінчене досудове розслідування, то *право потерпілого або його законного представника чи представника на оскарження ухвали слідчого судді може бути обмежене лише сферою інтересів потерпілого, яку слід визначати за сукупності усіх обставин кримінального провадження*. З вимогами, заявленими потерпілим або його законним представником чи представником у суді першої інстанції, можуть бути пов'язані лише межі оскарження судових рішень, а не саме право на їх оскарження як таке»[2].

Установлення мети положення п. 7 ч. 1 ст. 393 КПК, вивчення практики її застосування дозволяє констатувати необхідність її поширювального тлумачення з тим, щоб розуміти право потерпілого або його законного представника чи представника на подачу апеляційної скарги як право, яке особа може реалізувати виключно в частині, що стосується інтересів потерпілого, сферу яких слід установити з урахуванням матеріалів провадження.

Для того щоб визначити, чи стосується інтересів потерпілого подача апеляційної скарги у справі № 756/10189/20, слід вивчити матеріали справи:

1) 25 серпня 2020 р. слідчий суддя Оболонського районного суду м. Києва частково задовільнив скаргу адвоката, подану в інтересах підозрюваної, на повідомлення старшого слідчого СВ Києво-Святошинського ВП ГУНП в Київській області Поштаренка І. В від 01.06.2020 р. про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених статтями 126–1, 166 КК України, ОСОБА_1 у кримінальному провадженні № 12020110200001531 від 16.03.2020 р. *Повідомлення* старшого слідчого СВ Києво-Святошинського ВП ГУНП в Київській області Поштаренка І. В від 01.06.2020 р. *про підозру* ОСОБА_1 у вчиненні нею кримінального правопорушення, передбаченого ст. *126[1] КК України*, у кримінальному провадженні № 12020110200001531 від 16.03.2020 р. скасував[3];

2) 18 січня 2021 р. суддя Київського апеляційного суду розглянув апеляційну скаргу представника потерпілого на ухвалу слідчого судді Оболонського районного суду міста Києва від 25 серпня

[1] Постанова Верховного Суду України від 15 грудня 2016 року; справа № 522/25223/14-к. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/63659670# (дата звернення: 20.08.2021).

[2] Постанова Верховного Суду від 18 лютого 2020 року; справа № 359/10654/18; провадження № 51-4366км19. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/87826778 (дата звернення: 20.08.2021).

[3] Ухвала Оболонського районного суду м. Києва від 25 серпня 2020 р.; справа № 756/10189/20; провадження № 1-кс/756/1704/20. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/91132757 (дата звернення: 20.08.2021).

2020 р. і дійшов висновку, що необхідно повернути скаргу представнику потерпілого як особі, яка не має права подавати апеляційну скаргу[1];

3) 08 лютого 2021 р. Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду відкрив касаційне провадження за касаційною скаргою представника потерпілого на ухвалу Київського апеляційного суду від 18 січня 2021 р. про повернення апеляційної скарги[2];

4) 20 квітня 2021 р. Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду відкрив касаційне провадження за касаційною скаргою заступника Генерального прокурора на ухвалу Київського апеляційного суду від 18 січня 2021 р.[3];

5) 02 червня 2021 р. Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду постановив передати матеріали кримінального провадження за касаційними скаргами представника потерпілого та заступника Генерального прокурора на розгляд об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду задля забезпечення єдиної правозастосовної практики та формування висновку щодо застосування норм кримінального процесуального закону України стосовно суб'єктів апеляційного оскарження ухвал слідчого судді, постановлених у порядку, передбаченого статтями 306, 307 КПК[4].

Отже, представник потерпілого не погодився зі скасуванням повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 126[1] КК України (домашнє насильство). Керуючись висновком, викладеним у постанові колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 18 лютого 2020 р. у справі № 359/10654/18 (провадження № 51–4366 км 19), *сферу інтересів потерпілого слід визначати за сукупності усіх обставин кримінального провадження.* Обставини справи, що розглядається, зумовлені специфічністю складу інкримінованого правопорушення – домашнього насильства.

Зауважимо, що протягом минулого 2020 р. в ЄРДР загалом зареєстровано близько 3 тисяч таких правопорушень, майже 2 тис. із них направлені до суду з обвинувальними актами. Загалом за минулий рік за ст. 126[1] Кримінального кодексу України засуджено 778 осіб. За січень-березень 2021 р. зареєстровано понад 1 тис. таких кримінальних правопорушень, до суду вже передані понад 650[5].

Відповідно до ст. 21 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (далі – Стамбульська конвенція) сторони цієї Конвенції мають забезпечувати, щоб жертви мали інформацію та доступ до застосовуваних регіональних і міжнародних індивідуальних (колективних) *механізмів скарг.* Сторони заохочують надання чіткої та продуманої допомоги жертвам у *поданні будь-яких таких скарг.*

Стаття 56 Стамбульської конвенції визначає заходи захисту. Так, сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для захисту прав та інтересів жертв, у тому числі їхніх особливих потреб як свідків, на всіх стадіях розслідування та судового провадження, зокрема, шляхом: надання жертвам можливості в спосіб, що відповідає процесуальним нормам національного законодавства, бути вислуханими, подавати докази та викладати безпосередньо або через посередника свої думки, потреби й стурбованості, а також щоб такі *думки, потреби й стурбованості були розглянуті (п. d[5]).*

Стамбульська конвенція є лише частиною розгалуженої системи міжнародних механізмів захисту прав людини у справах домашнього насильства. Серед базових рішень Європейського Суду з прав людини у цьому аспекті варто виділити рішення у справі «Володіна проти Росії» (скарга № 41261/17) від 9 липня 2019 р. ЄСПЛ зазначає, що *особлива вразливість жертв домашнього насильства і необхідність активної участі держави*

---

[1] Ухвала Київського апеляційного суду від 18 січня 2021 року; справа № 11-сс/824/702/2021; провадження № (756/10189/20. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94251094 (дата звернення: 20.08.2021).

[2] Ухвала колегії суддів Третьої судової палати Верховний Суд від 08 лютого2021 року; справа № 756/10189/20; провадження № 51–517 ск 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94737948 (дата звернення: 20.08.2021).

[3] Ухвала колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду від 20 квітня 2021 року; справа № 756/10189/20; провадження № 51–517 км 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/96406944 (дата звернення: 20.08.2021).

[4] Ухвала Третьої судової палати Касаційного кримінального суду від 02 червня 2021 р.; справа № 756/10189/20; провадження № 51–517 км 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/97394036 (дата звернення: 20.08.2021).

[5] 'Генпрокурор оголосила протидію домашньому насиллю пріоритетом роботи прокуратури на 2021 рік' (Офіс Генерального прокурора) <https://www.gp.gov.ua/ua/news?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=292798> (дата звернення: 20.08.2021).

в їх захисті підкреслюються в низці міжнародно-правових документів та в практиці Суду[1].

До розгляду справ про домашнє насильство слід підходити з особливою ретельністю і враховувати в ході розглядів у внутрішньодержавних інстанціях *специфічний характер домашнього насильства.* Зобов'язання держави проводити розслідування не вважається виконаним, *якщо передбачений національним законодавством захист існує лише в теорії; такий захист має насамперед бути ефективним на практиці, а для цього справа повинна бути розглянута негайно без зайвих зволікань* (див. пп. 145–152, 168 Рішення ЄСПЛ «Опуз проти Туреччини»[2]; п. 46 Рішення ЄСПЛ «ТМ і СМ проти Республіка Молдова»[3]).

З огляду на особливо уразливе становище жертв домашнього насильства, законодавча база повинна давати можливість владі розслідувати випадки домашнього насильства за власною ініціативою як предмет публічного інтересу і карати осіб, винних у таких діяннях (див. пп. 145, 168 Рішення ЄСПЛ «Опуз проти Туреччини»; п. 46 Рішення ЄСПЛ «ТМ і СМ проти Республіка Молдова»).

Одноголосно рішення про порушення ст. 3 ЄКПЛ було прийнято у справі «Валюлієне проти Литви» (скарга 33234/07). Так, за результатами рішення прокурора обставини справи ніколи не були встановлені компетентним судом. Тому одну з цілей кримінального переслідування злочинності, а саме ефективного захисту від актів жорстокого поводження, не було досягнуто у справі пані Валюлієне.

Узагальнюючи наведені положення, виділимо такі основні тези:

– особлива вразливість жертв домашнього насильства потребує активних дії з боку держави;

– жертви домашнього насильства мають бути забезпечені інформацією про механізми подання скарги та допомогою у поданні будь-яких таких скарг;

– жертви домашнього насильства мають бути впевнені, що їх думки, потреби й стурбованості будуть розглянуті;

– незважаючи на те, що справи щодо домашнього насильства є справами приватного обвинувачення, має бути здійснено ефективний захист жертви домашнього насильства;

– дії органів державної влади не мають заважати тому, щоб обставини справи були встановлені компетентним судом[4].

Екстраполюючи наведені положення на правову ситуацію, що склалася у справі № 756/10189/20, зазначимо про таке: в справах домашнього насильства сферу інтересів потерпілого становлять всі рішення та процесуальні дії, оскільки специфічність складу кримінального правопорушення пов'язана із тим, що кривдник може далі продовжувати насильницькі дії щодо потерпілого, здійснювати тиск на потерпілого для закриття провадження і вдаватися до інших, більш тяжких, кримінальних правопорушень.

Слід зазначити, що в процесі підготовки тексту статті Об'єднана палата Касаційного кримінального суду Верховного Суду винесла постанову по справі № 756/10189/20 (4 жовтня 2021 р.). Так, Верховний Суд зазначив, що «відповідно до положень п. 7 ч. 1 ст. 393, ч. 2 ст. 309, п. 10 ч. 1 ст. 303 КПК потерпілий або його законний представник чи представник не є особами, які мають право оскаржити в апеляційному порядку постановлену на стадії досудового розслідування ухвалу слідчого судді про скасування повідомлення про підозру»[5].

У свою чергу, суддя В. В. Король виклав окрему думку до постанови Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 4 жовтня 2021 р. Так, Суддя вказує: «з огляду на положення п. 7 ч. 1 ст. 393 та ч. 2 ст. 309 КПК України у їх взаємозв'язку, якщо судове провадження у першій інстанції ще не здійснювалось, оскільки не закінчене досудове розслідування, то право потерпілого або його законного представника чи представника на оскарження ухвал слідчого судді у випадках, передбачених цим Кодексом, може бути обмежене лише сферою інтересів потерпіло-

[1] Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. URL: https://rm.coe.int/168008482e (дата звернення: 20.08.2021).

[2] Judgment of European court of human rights in case of Volodina v/ Russia 1.06.2017 (Application no. 41261/17) URL: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001–180628%22]} (дата звернення: 20.08.2021).

[3] Judgment of European court of human rights in case of Opuz v. Turkey 09.06.2009 (Application no. 33401/02) URL: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22003-2759276-3020932%22]} (дата звернення: 20.08.2021).

[4] Judgment of European court of human rights in case of T. M. AND C. M. v. The Republic of Moldova 28.01.2014 (Application no. 26608/11) URL: https://rm.coe.int/16805a32bd (дата звернення: 20.08.2021).

[5] Judgment of European court of human rights in case of Valiulienė v. Lithuania 26.3.2013 (Application no. 33234/07) URL: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22002–7492%22]} (дата звернення: 20.08.2021).

го, яку слід визначати із сукупності усіх обставин кримінального провадження. Потерпілий або його законний представник чи представник мають право на оскарження ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру в апеляційному порядку, якщо це стосується інтересів потерпілого»[1].

[1] Постанова Верховного Суду від 04 жовтня 2021 року; справа № 756/10189/20; провадження № 51–517 кмо 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/100214761 (дата звернення: 20.08.2021).

Висновки. На підставі проведеного дослідження можна дійти висновку, що, по-перше, потерпілий, його законний представник чи представник мають бути наділені правом на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру у випадку, якщо це стосується їх інтересів (наприклад, у всіх випадках домашнього насильства, оскільки ці справи стосуються безпосередньо їх життя, здоров'я, безпеки, честі та гідності).

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. URL: https://rm.coe.int/168008482e (in English)

Cases

2. Judgment of European court of human rights in case of Opuz v. Turkey 9.06.2009 (Application no. 33401/02) URL: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22003-2759276-3020932%22]} (in English)
3. Judgment of European court of human rights in case of T. M. AND C. M. v. The Republic of Moldova 8.01.2014 (Application no. 26608/11) URL: https://rm.coe.int/16805a32bd (in English)
4. Judgment of European court of human rights in case of Valiulienė v. Lithuania 26.3.2013 (Application no. 33234/07) URL: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22002–7492%22]} (in English)
5. Judgment of European court of human rights in case of Volodina v/ Russia 1.06.2017 (Application no. 41261/17) URL: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001–180628%22]} (in English)
6. Okrema dumka suddi V. V. Korolia do postanovy Ob'iednanoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 04 zhovtnia 2021 roku; sprava № 756/10189/20; provadzhennia № 51–517 km 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/100352399 (in Ukrainian)
7. Postanova Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 15 hrudnia 2016 roku; sprava № 522/25223/14-k. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/63659670# (in Ukrainian)
8. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 04 zhovtnia 2021 roku; sprava № 756/10189/20; provadzhennia № 51–517 kmo 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/100214761 (in Ukrainian)
9. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 18 liutoho 2020 roku; sprava № 359/10654/18; provadzhennia № 51–4366 km19. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/87826778 (in Ukrainian)
10. Ukhvala kolehii suddiv Tretoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu vid 20 kvitnia 2021 roku; sprava № 756/10189/20; provadzhennia № 51–517 km 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/96406944 (in Ukrainian)
11. Ukhvala kolehii suddiv Tretoi sudovoi palaty Verkhovnyi Sud vid 08 liutoho2021 roku; sprava № 756/10189/20; provadzhennia № 51–517 sk 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94737948 (in Ukrainian)
12. Ukhvala Kyivskoho apeliatsiinoho sudu vid 18 sichnia 2021 roku; sprava № 11-cc/824/702/2021; provadzhennia № (756/10189/20. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94251094 (in Ukrainian)
13. Ukhvala Kyivskoho apeliatsiinoho sudu vid 18 sichnia 2021 roku; sprava № 11-cc/824/702/2021; provadzhennia № (756/10189/20. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94251094 (in Ukrainian)
14. Ukhvala Obolonskoho raionnoho sudu m. Kyieva vid 25 serpnia 2020 r.; sprava № 756/10189/20; provadzhennia № 1-kc/756/1704/20. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/91132757 (in Ukrainian)
15. Ukhvala Tretoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu vid 02 chervnia 2021 r.; sprava № 756/10189/20; provadzhennia № 51–517 km 21. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/97394036 (in Ukrainian)

Bibliography

Journal articles

1. Hlynska N V, Klepka D I 'Oskarzhennia povidomlennia pro pidozru pid chas dosudovoho rozsliduvannia' [Appeal against a notice of suspicion during a pre-trial investigation (2019) 4 Visnyk kryminalnoho sudochynstva (in Ukrainian)

2. Sliusarchuk Kh R ’Oskarzhennia povidomlennia pro pidozru u kryminalnomu provadzhenni: contra spem spero!’ [Appeal of the report on suspicion in criminal proceedings: contra spem spero!] 2019 (4) Pravo i suspilstvo (in Ukrainian)
3. Tumaniants A R ’Okremi problemy realizatsii prava na oskarzhennia povidomlennia pro pidozru’ [Some problems in exercising the right to appeal a notice of suspicion] 2019 (5) Pravo i suspilstvo (in Ukrainian)
4. Kholondovych I I ’Praktychni aspekty oskarzhennia povidomlennia pro pidozru u kryminalnomu provadzhenni’ [Practical aspects of appealing a notice of suspicion in criminal proceedings] 2017 (1) Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk (in Ukrainian)
5. – ’Naukovi osnovy oskarzhennia povidomlennia pro pidozru u kryminalnomu provadzhenni’ [Scientific basis for appealing a notice of suspicion in criminal proceedings] 2018 (1) Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk (in Ukrainian)

Dissertation

6. Krymchuk S H ’Teoretyko-pravovi ta prykladni osnovy zdiisnennia povidomlennia pro pidozru v kryminalnomu provadzhenni’ [Theoretical, legal and applied bases of realization of the message on suspicion in criminal proceedings] (dys kand yuryd nauk Kyiv, 2018) (in Ukrainian)

Websites

7. ’Henprokuror oholosyla protydiiu domashnomu nasylliu priorytetom roboty prokuratury na 2021 rik’ [The Prosecutor General has declared the fight against domestic violence a priority of the prosecutor’s office for 2021] (Ofis Heneralnoho prokurora) <https://www.gp.gov.ua/ua/news?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=292798> (in Ukrainian)

Демура М. І. До питання про реалізацію потерпілим права на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру

Статтю присвячено аналізу права потерпілого на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру. Метою статті є дослідження питання можливості реалізації потерпілим або його законним представником чи представником права на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру. У статті проаналізовано національну правозастосовну практику вирішення цього питання, а також практику ЄСПЛ щодо участі потерпілого у справах, що стосуються домашнього насильства. За результатами дослідження зроблено висновки про те, що, по-перше, потерпілий або його законний представник чи представник мають бути наділені правом на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру у випадку, якщо це стосується їх інтересів; по-друге, в усіх випадках домашнього насильства потерпілий або його законний представник чи представник мають таке право, оскільки ці справи стосуються безпосередньо їх життя, здоров’я, безпеки, честі та гідності.

Ключові слова: *апеляційне оскарження, повідомлення про підозру, потерпілий, ухвала слідчого судді про скасування повідомлення про підозру, сфера інтересів потерпілого.*

Демура М. И. К вопросу о реализации потерпевшим права на апелляционное обжалование определения следственного судьи об отмене уведомления о подозрении.

Статья посвящена анализу права потерпевшего на апелляционное обжалование определения следственного судьи об отмене уведомления о подозрении. Целью статьи является исследование вопроса о возможности реализации потерпевшим, его законным представителем или представителем права на апелляционное обжалование определения следственного судьи об отмене уведомления о подозрении. В статье проанализирована национальная правоприменительная практика решения этого вопроса, а также практика ЕСПЧ по участию потерпевшего в делах, касающихся домашнего насилия. По результатам исследования сделаны выводы о том, что, во-первых, потерпевший, его законный представитель или представитель должны быть наделены правом на апелляционное обжалование определения следственного судьи об отмене уведомления о подозрении в случае, если это касается их интересов; во-вторых, во всех случаях домашнего насилия потерпевший или его законный представитель или представитель имеют такое право, поскольку эти дела касаются непосредственно их жизни, здоровья, безопасности, чести и достоинства.

Ключевые слова: *апелляционное обжалование, уведомление о подозрении, потерпевший, определение следственного судьи об отмене уведомления о подозрении, сфера интересов потерпевшего.*

Demura M. I. On the issue of exercising the victims' right to appeal the decision of the investigating judge to cancel the notice of suspicion.

The article is devoted to the analysis of the victim's right to appeal the decision of the investigating judge to revoke the notice of suspicion. The purpose of the article is to investigate the possibility of realization by the victim or his legal representative or the representative of the right to appeal the decision of the investigating judge to cancel the notice of suspicion. The article analyzes the national law enforcement practice of resolving this issue and finds that currently there is ambiguity in resolving the issue of the possibility of appealing to victims of the decision to cancel the notice, as well as the actions of the appellate court. Thus, the Resolution of the panel of judges of the First Judicial Chamber of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court of February 18, 2020 in case № 359/10654/18 expressed the position on the possibility of appealing against the decision of the investigating judge to cancel the notice of suspicion. Notwithstanding the position expressed by the Supreme Court in 2020, the Judge of the Kyiv Court of Appeal in case № 756/10189/20 (hereinafter – case № 756/10189/20) considered the appeal of the victim's representative against the decision of the investigating judge of the Obolonsky District Court of Kyiv of 25 August 2020 and concluded that it was necessary to return the complaint to the victim's representative as a person who has no right to file an appeal. On February 8, 2021, the Supreme Court by the panel of judges of the Third Judicial Chamber of the Criminal Court of Cassation opened cassation proceedings on the cassation appeal of the victim's representative against the decision of the Kyiv Court of Appeal of January 18, 2021 to return the appeal. The investigation concluded that, first, the victim or his legal representative or representative should be given the right to appeal the decision of the investigating judge to revoke the notice of suspicion if it concerns their interests; secondly, in all cases of domestic violence, the victim or his or her legal representative or representative has such a right, as these cases directly concern their life, health, safety, honor and dignity. We believe that granting the victim such a right will ensure balance, proportionality in the procedural relationship between the victim and the suspect / accused.

Key words*: appeal, notice of suspicion, victim, domestic violence, decision of the investigating judge to cancel the notice of suspicion, the sphere of interests of the victim.*

Стаття надійшла до редакції:15.10.2021 р.
Прийнята до друку: 29.10.2021 р.